S-60

28.8.1571: ΟΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΘΕΜΑ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ ΚΑΘΩΣ ΔΕΝ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΟΥΤΕ ΤΡΟΦΙΜΑ ΟΥΤΕ ΠΟΛΕΜΟΦΟΔΙΑ. Ο ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΙΟ ΒΡΑΓΑΔΙΝΟ ΥΨΩΝΕΙ ΛΕΥΚΗ ΣΗΜΑΙΑ ΑΝΑΚΑΚΩΧΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΕΙ ΤΕΛΙΚΑ ΝΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΣΤΟ ΛΑΛΑ ΜΟΥΣΤΑΦΑ

Οι αποκλεισμενοι στην Αμμόχωστο περνούν δραματικές στιγμές. Είχαν παραμείνει χωρίς τρόφιμα και αναγκάζονταν να τρώνε αλογίσιο και σκυλίσιο κρέας και κριθαρένιο ψωμί.
Παρά τις δυσκολίες όταν στις 28 Ιουλίου 1571 ο Μουσταφά ζήτησε και πάλι, με αποσταλμένο του, την παράδοση της πόλης, η απάντηση του Βραγαδίνου ήταν και πάλι αρνητική.
Οπως σημειώνει ο στρατηγός Αντζελο Γκάττο που τραυματίστηκε στη μάχη της Αμμοχώστου και κατέληξε στις τουρκικές φυλακές αιχμάλωτος:
" Στις 28 του ιδίου μηνός (Ιούλιος 1571) οι Τούρκοι και οι χριστιανοί ύψωσαν σημαίες ανακωχής και διαπραγματεύσεων.
"Σε λίγο κατέφθασε ένας απεσταλμένος του Μουσταφά πασά, φέρνοντας μια επιστολή με Χρυσόβουλο, που απευθυνόταν προς τον εξοχότατο κύριο Βραγαδίνο.

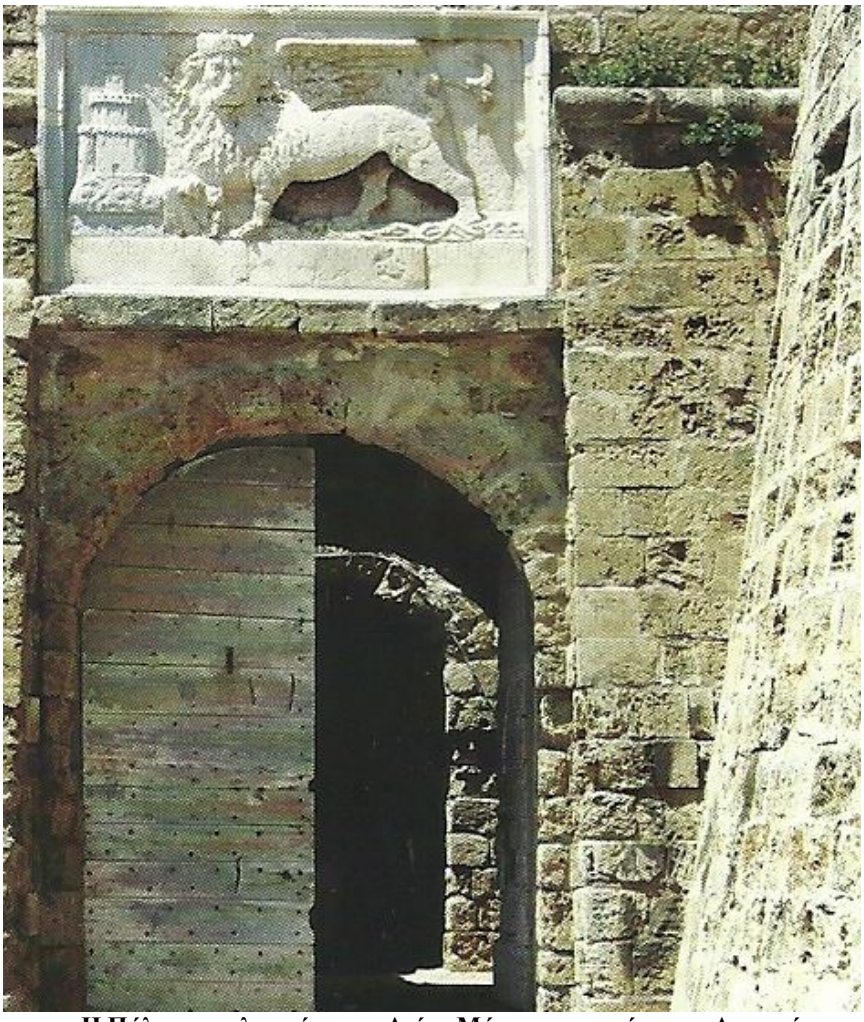

Η Πύλη με το λιοντάρι του Αγίου Μάρκου στα τείχη της Αμμοχώστου

"Με αυτήν ζητούσε να του παραδοθεί η πόλη με έντιμους όρους κατά την επιθυμία των Χριστιανών, να συσκεφθούν και να του απαντήσουν.

"Ο Εκλαμπρότατος κύριος Αστόρρε πήρε τότε το λόγο και απάντησε:

"Πήγαινε στον κύριο σου και πες του ότι η πόλη είναι αποφασισμένη να αγωνιστεί ακόμη και υπέρ της τελευταίας σπιθαμής αυτών των τειχών της. Και πες του πως όταν μας χαιρετίζει με το πυροβολικό του, με τον ίδιο τρόπο θα του απαντούμε. Κάνε του επίσης σαφές ότι όλοι εδώ επιθυμούμε να συνεχίσουμε τον αγώνα και με το δόρυ και με το ξίφος. Πήγαινε λοιπόν πίσω στον κύριο σου και παρότρυνε τον να αναλάβει την υψηλή και ένδοξη προσπάθειά του".

Το λιμάνι της Αμμοχώστου σε φωτογραφία του J.P. FOSCOLO του 1878 (Από το βιβλίο του, που επανεξέδωσε η Λαϊκή τράπεζα)

Πεισμωμένος ο Μουσταφά πασάς διέταξε την επομένη τη χειρότερη επίθεση του σε όλες τις επάλξεις της Αμμοχώστου.

Οι αποκλεισμένοι αγωνίστηκαν με ανδρία και όπως σημειώνει ο Γκάττο στην περιοχή όπου βρισκόταν ο ίδιος (ημιπύργιο Αντρούτζι) οι Χριστιανοί έκαναν έναν τέτοιο σφαγιασμό των Τούρκων "ώστε με τα σώματά των σκοτωμένων κατασκευάστηκε ένα οχυρό".

Την επιχείρηση διηύθυνε προσωπικά ο Μουσταφά που φώναζε στους άνδρες του ενθαρρύνοντας τους: "Ζήτω ο Σελήμ, ο μεγάλος μας αυτοκράτορας, ζήτω ο οθωμανικός Οίκος".

Ωστόσο, παρά την ερρωμένη αντίσταση των αποκλεισμένων, τα κανόνια του Μουσταφά έκαναν καλά τη δουλειά τους και στο τέλος μια, μια οι επάλξεις και οι πύργοι των τειχών της Αμμοχώστου γκρεμίζονταν η μια μετά την άλλη.

Οι απώλειες των αποκλεισμένων ήταν τεράστιες. Πολλοί στρατηγοί και άνδρες χάθηκαν και όσοι απέμειναν ζωντανοί βάλθηκαν το βράδυ να επιδιορθώσουν ό,τι μπορούσαν.

Ενώ όμως η αντίσταση των αποκλεισμένων εξασθενούσε ο Μουσταφά ενέτεινε την πίεση και έρριχνε στη μάχη συνεχώς νέους και ξεκούραστους άνδρες από την ανεξάντλητη δύναμη που διέθετε.

Τα πολεμοφόδια έφθασαν στο μηδέν και όταν την επομένη τα τουρκικά κανόνια έβαλαν εναντίον του λιμανιού της πόλης δεν πήραν απάντηση.

Οι αποκλεισμένοι πολεμούσαν με τα ξίφη και τα δόρατα καταβάλλοντας υπεράνθρωπες προσπάθειες για να αποκρούσουν τα αλλεπάλληλα κύματα των οθωμανών και άντεξαν και την επίθεση που διενεργήθηκε την επομένη 30 Ιουλίου 1571.

Ωστόσο την επομένη 31 Ιουλίου τα πράγματα είχαν φθάσει σε σημείο χωρίς επιστροφή.

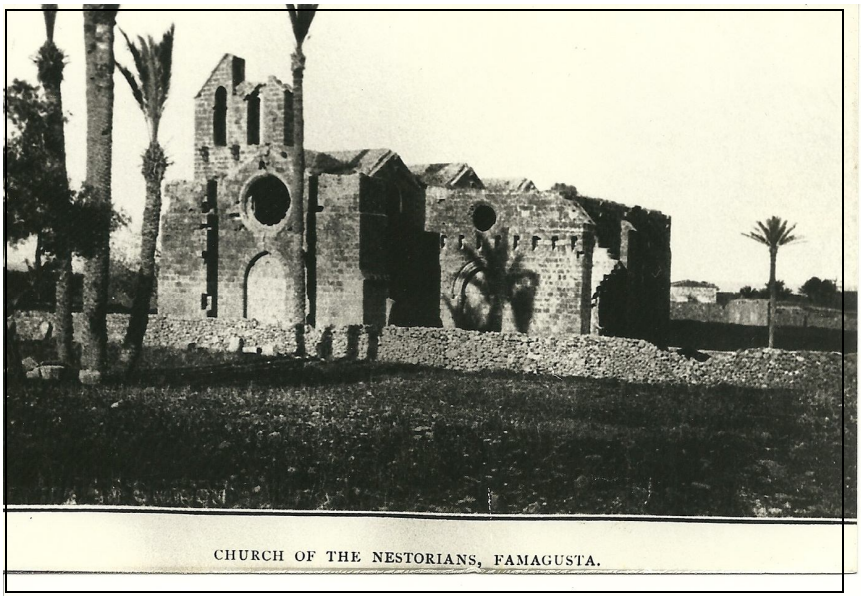

Η Εκκλησία των Νεστοριανών στην αμμόχωστο

Τα τείχη είχαν σχεδόν καταρρεύσει ενώ ύστερα από μεγάλη προσπάθεια των Βραγαδίνου και Βαγλιόνε έγινε έρευνα βρέθηκαν μόνο επτά βαρέλια πυρίτιδα.

Ο,τι απέμεινε πλέον ήταν η ένδοξη παράδοση στο Μουσταφά.

Ο Γκάττο δίνει την πιο κάτω δραματική περιγραφή:

"Το πρωϊ της τελευταίας ημέρας του μηνός (31 Ιουλίου 1571) αυτού διενήργησαν νέα τρομερή έφοδο, παρόμοια με εκείνη της προηγούμενης ημέρας.

"Τρεις φορές αποκρούστηκαν από εμάς τους ολιγάριθμους και ασθενείς. Κάτι κατά το μεσημέρι οι εχθροί αποχώρησαν.

"Οι Αυτών Εξοχότητες επιθεώρησαν τουε προμαχώνες και είδαν ότι αυτοί βρίσκονταν σε ελεεινή κατάσταση, εξυπηρετώνυας περισσότερο τους εχθρούς, παρά εμάς.

"Επίσης οι Αυτών Εξοχότητες ερεύνησαν όλες τις σποθήκες και εξόρκιζαν τους πάντες, όπως, στο όνομα του Ιησού Χριστού, παραδώσουν όσην πυρίτιδα και όσα τρόφιμα δυνατό να κατείχαν.

"Υστερα από μεγάλη έρευνα βρήκαν μόνο 7 βαρέλια με πυρίτιδα, αλλά δεν βρήκαν καθόλου τρόφιμα.

"Τότε οι Αυτών Εξοχότητες συνεδρίασαν και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ήταν πλέον αδύνατο να αντέξουν για αρκετό χρόνο.

"Οι Τούρκοι αφού αποσύρθηκαν, ύψωσαν σημαία ανακωχής. Το ίδιο έπραξαν και οι δικοί μας.

"Βλέποντας ο Μουσταφά πασάς, ότι οι σημαίες υψώθηκαν, έστειλε ένα Τούρκο να μας ανακοινώσει πως εάν θέλαμε να συνομιλήσουμε, ας πηγαίναμε στο άνοιγμα του ημιπυργίου όπου και εκείνος θα έστελλε ένα από τους επιτελείς του".

Από το σημείο αυτό και πλέον οι εξελίξεις ήσαν ραγδαίες. Στάληκαν απεσταλμένοι, υπέγραψαν συμφωνία ανακωχής την οποία προσυπέγραψε ο Μουσταφά πασάς.

Στη συνέχεια ο Μουσταφά πασάς απέστειλε αντίγραφο στις αρχές της πόλης διαβεβαιώνοντας ότι θα έδινε επίσης νερό και ψωμί και άλλα τρόφιμα και ότι κανένας δεν θα τους ενοχλούσε καθώς θα μεταφέρονταν στην Κρήτη.

Ακόμα όπως σημειώνει ο Γκάττο, ο Μουσταφά πασάς τόνιζε ότι ήθελε να τους συναντήσει και υποσχόταν μάλιστα σε επιστολή του στις αρχές της πόλης (Βαγλιόνε και Βραγαδίνο) ότι σκόπευε να τους τιμήσει και "να τους αποδώσει μεγάλες τιμές, και ότι σαν θα

παρουσιαζόταν μπροστά στο Σουλτάνο Σελήμ με κανένα τρόπο δεν θα παρασιωπούσε τη μεγάλη τους ανδρεία αλλά θα έλεγε ότι ουδέποτε, κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής του σταδιοδρομίας είχε ξανασυναντήσει τέτοιαν αποφασιστική αντίσταση όπως αυτή στην πόλη της Αμμοχώστου".

Αρχαία Σαλαμίνα σε φωτογραφία του ΓΤΠ. Κτίστηκε από τον Ευαγόρα μετά τον Τροϊκό Πόλεμο και η Αμμόχωστος θεωρείται ως η πόλη του Ευαγόρα

Τα πράγματα άλλαξαν αμέσως και οι πρώην εχθροί έπιναν και διασκέδαζαν μαζί, ενώ παράλληλα μέχρι τις 5 Αυγούστου είχε ολοκληρωθεί η επιβίβαση στα πλοία των κανονιών και των Ενετών και Κυπρίων που θα αναχωρούσαν από την Κύπρο, σύμφωνα με τους όρους εντολής που είχαν συμφωνηθεί με το Μουσταφά πασά.

Τη συνέχεια δίνει ο Αρχιμανδρίτης Κυπριανός στην Ιστορία του:

"Εσυμφωνήθη λοιπόν, ότι να φυλαχθή η ζωή και κατοίκων και στρατιωτών, να εύγουν οι στρατιώται με τα άρματα των και όλοι οι αρχηγοί των από την πόλιν με τιμήν, να πάρουν πέντε κανώνια καλά, τρία καλά άλογα, ίππους και να είναι υπόχρεος ο πασάς με καράβια του σουλτάνου να περάση όλους, και στρατεύματα και πράγματά των, και από τους πολίτας όσοι θέλουν, άνδρες και γυναίκες, έως εις την Κρήτην αβλαβείς και διαφυλαγμένοι.

"Οσοι δε από τους Αμμοχουστιανούς μένουν ραγιάδες κάτοικοι, να χαίρωνται την ελευθερίαν των και τα πράγματα των, και να μένουν αβίαστοι εις την πίστιν των και εις τας εκκλησίας των.

"Αυτά όλα υπέγραψεν ο Μουσταφά πασάς μεθ' όρκου να φυλάξη αμετάβλητα έως ότου είδε τελειωμένον τον σκοπόν του.

"Ούτω συμφωνηθέντων των μαχομένων, παρευθύς ο Μουσταφαπασάς εδιώρισε και εισήλθον εις τον λιμένα ως 40 γαλέραι και πλοία και οι δυστυχείς σολδάτοι άρχισαν να βαρκάρουσι και τα πράγματα τους και εαυτούς, και πολλοί των Αμμοχουστιανών.

"Και οι Τούρκοι ανεβοκατέβεναν εις την χώραν και συναναστρέφοντο με σολδάτους και Αμμοχουστιανούς φιλικώς, συντρώγοντες και συμπίνοντες χωρίς πάθους ή διαφοράς".